

LAUSUNNON ANTAMINEN KESKI-POHJANMAAN MATKAILUSTRATEGIALUONNOKSESTA

65/0.06.063/2020

KHALL 30.11.2020 § 190 Valmistelija kunnanjohtaja Arto Alpia puh. 0400 569 401

Keski-Pohjanmaan liitto pyytää lausuntoa Keski-Pohjanmaan matkailustrategiasta vuosille 2021 - 2025.

Strategian tavoitteena on tarkentaa ja täydentää Keski-Pohjanmaan maankuntaohjelmassa asetettuja matkailun ja kulttuuritoimialojen kehittämistavoitteita.

Matkailustrategia on valmistelu Keski-Pohjanmaan liiton johdolla yhteistyössä mm. Pohjanmaan kauppakamarin palveluvaliokunnan sekä Kokkolanseudun Kehitys Oy:n "Reittien ja matkailupalvelujen Keski-Pohjanmaa II" -hankkeen toimijoiden kanssa. Lisäksi strategiassa on hyödynnetty Yliopistokeskus Chydeniuksen hallinnoimaa "matkailusektori ja alueellisen yhteisoppimisen kokeilut (MAYKO)" -hanketta ja hankkeen selvitystä matkailusektorin tilasta ja kehittämistarpeista Keski-Pohjanmaan kunnissa.

Monipuoliset luontomahdollisuudet ja elävä kulttuuriperintö ovat selkeät kärjet. Niiden alle mahtuu tunnettuja vetovoimatekijöitä kuten Vattajan hiekkadyynit ja Kaustisen kansanmusiikkijuhlat sekä tulevaisuuden mahdollisia matkailuventureita, vaikkapa tuotteistettu kansanparannuskulttuuri ja laajempi pyöräilymatkailuverkosto.

Heikkouksista kahdeksi tärkeimmäksi ovat nousseet infrastruktuuri ja julkinen liikenen sekä majoituskapasiteetti ja sen monimuotoisuuden puute, esim. Pietarsaari-Kokkolan lentokentän vaikeudet tuovat lisähankaluuksia laajemman matkailijavirran houkuttelemisen suhteen, etenkin kansainvälisesti. Majoituskapasiteetin kohdalla ongelma on erityisesti sen keskittymisen maakuntakeskuksen alueelle.

Matkailun nouseminen aluetaloudellisesti merkittäväksi Keski-Pohjanmaalla vaatii matkailutoimijoilta yhteistyötä esim. markkinoinnissa ja yrityshankkeiden ja palvelutarjonnan kehittämisessä. On myös erittäin tärkeää, että yhteistyö ylittää kuntarajat ja saa mukaansa niin paikalliset pientoimijat kuin alueella operoivat kansalliset yrityksetkin.

Eri toimijoilta kysyttiin myös matkailustrategian visio-osuuteen. Teemoja, joita vastauksissa tuli olivat:

- etätöiden ja luontomatkailun maakunta
- matkailusta yksi alueen taloudellinen tukijalka
- kestävä ekologinen ja luonnon huomioiva matkailu
- Keski-Pohjanmaan luontomatkailu on merkittävä osa Suomen ja Euroopan matkailukokonaisuutta, jota markkinoidaan globaalisti hiljaisuutta ja luonnon puhtautta arvostaville asiakkaille.

Keski-Pohjanmaan matkailukentän ollessa hieman hajanainen, yksi mat-

kailustrategian pääsuosituksista on yhteisen foorumin perustaminen. Se mahdollistaisi erilaisten toimijoiden ajatuksen vaihdon ja verkostoitumisen. Toiminnan kehittämiseksi on myös olennaista, että matkailukentällä on resurssit suunnitelmiansa toteuttamiseen. Hankkeistamalla toimintaa voidaan toteuttaa ratkaisuja, jotka eivät välttämättä muuten olisi mahdollisia. Yhteistyön organisointi maakunnan sisällä mahdollistaa myös aktiivisemman yhteistyön muiden sidosryhmien kanssa.

Kestävä kehitys ja hyvinvointimatkailu

- Matkailutoiminnan tulee olla liiketaloudellisesti kannattavaa
- Matkailun tulee luoda maakuntaan hyvinvointia ja työpaikkoja sekä edistää yleistä viihtyvyyttä. Sen tulee perustua maakunnan omiin vahvuuksiin kuten laadukkaaseen kulttuuriin ja taiteen tarjontaan sekä monipuoliseen luontoon.
- Luontoa käytetään matkailussa kestävän kehityksen periaatteita kunnioittaen. Toiminnassa suositaan ympäristöystävällisissä menetelmissä ja kiertotaloutta.

Innovatiivinen toiminta

Keski-Pohjanmaan matkailukenttä on tilanteessa, jossa innovaatioille on suuri tilaus ja hyvä mahdollisuus. Huomioimalla Keski-Pohjanmaan uniikit ominaispiirteet ja vastaamalla suurien ikäluokkien ja X&Y-sukupolvien tarpeisiin yksilöllisten palveluiden saralla voidaan matkailukuvaa vahvistaa entisestään laadukkaana, paikallista kulttuuri- ja taidepalveluista ja luonnosta ammennettavana matkailukohteena. Matkailutoimijoiden tulee olla aktiivisesti mukana löytämässä ja jalostamassa innovatiivisia toimintamalleja osaksi matkailutarjontaa.

Konkreettiset tavoitteet mm.

- Matkailustrategiassa painotetaan matkailijoiden tarpeisiin vastaamista sekä työntekijöistä ja toimijoista huolehtimista ja kouluttamista.
- Vuoteen 2040 mennessä keskipohjalaisen matkailusektorin tulee olla kasvattanut yöpymisten määrää vuoden 2020 yöpymisestä 400 000 yöpymiseen, olla kasvattanut viipymää alueella vähintään kolmeen yöhön, tuottaa maakunnan bruttokansantuotteelle 1,5 %:n osuuden, olla kasvattanut tunnettuuttaan siten, että esim. sosiaalisen median mainintojen ja mediahuomioiden määrät ovat kasvaneet vähintään 50 %.
- Vuoteen 2020 mennessä matkailusektorin tulee olla verkostoitunut keskenään
- Näyttää, että matkailusektorilla vaadittavat työntekijöiden yleistaidot ovat arvokkaita myös muilla teollisuudenaloilla ja sovellettavissa myös muissa tehtävissä matkailualan huokuttelevuuden kasvattamiseksi
- Organisoida yhteisiä koulutuksia
- kouluttaa asiakaspalvelijoitaan hahmottamaan koko Keski-Pohjanmaan matkailukenttä ja kasvattaa heidän asiantuntemustaan myös soman toimintapiirin ulkopuolella
- tukea uusia yrittäjiä.
- ylläpitää koulutettua ja pätevää työvoimaa kautta kentän

- olla korkean standardin ja kestävästä kehitystä kunnioittava teollisuudenala ja
- olla uskottava ja positiivinen uravaihtoehto maakunnan sisällä.

Matkailijoiden tarpeet elävät ja vaihtuvat nopeasti mm. teknologian kehityksessä ja väestön ikääntyessä. Matkailukentän on kyettävä vastaamaan alati kehittyvään ja muuttuvaan vaatimustasoon ja vältettävä rutinoitumista sekä "aina näin on tehty" -mentaliteettia.

Matkailijoita ajatellen

Vuoteen 2025 mennessä matkailusektorin tulee mm. olla saavutettavissa erilaisten digitaalisten alustojen kautta, kyetä tarjoamaan elämyksiä ja palveluita, jotka heijastelevat tunnistettuja keskipohjalaisia vahvuuksia.

Vuoteen 2024 mennessä Keski-Pohjanmaan tulee näkyä kaikilla relevantteilla foorumeilla, jotka voivat edesauttaa matkailijavirtojen kasvattamista, ylläpitää ja vahvistaa mainetta yksilöllisiä ja laadukkaita palveluita tarjoavana destinaationa, joka on helppo saavuttaa, rakentaa tarvittava infrastruktuuri vastatakseen vaativimmankin matkailijan tarpeisiin.

Keski-Pohjanmaan matkailustrategian tavoite on työnjaon määrittely ja matkailukentän alueellinen organisoituminen. Tällä hetkellä ei ole organisaatiota tai muuta ratkaisua, joka määrittelisi yhteistä suuntaviivoja koko maakunnan matkailulle. Vaikka matkailun kehittäminen ei kuulukaan kuntien lakisääteisiin tehtäviin, tulee Keski-Pohjanmaan kuntien mm. kehittää ja ylläpitää matkailuneuvontaansa siten, että ohjaus yltää myös naapurikuntiin. Tämän lisäksi kuntien tulee tukea matkailuyrittäjien toimintaedellytyksiä mm. kaavoituksen, yritystukien ja kuntalähtöisen aluemarkkinoinnin kautta.

Matkailustrategialuonnos on kokonaisuutenaan nähtävänä sähköisessä kokoushallinnassa.

Esitys kj.

Lausuntonaan Keski-Pohjanmaan matkailustrategialuonnoksesta Kaustisen kunta toteaa seuraavaa:

Keski-Pohjanmaan matkailustrategialuonnoksessa keskeiseksi kysymykseksi nostetaan alueellisen matkailubrändin luominen ja Keski-Pohjanmaan näyttäytyminen muulle Suomelle ja kotimaanmatkakohdetta etsivälle yleisölle. Alueen tuntemattomuus on analyysissä esitetty sekä heikkoutena että mahdollisuutena. Kaustisen kunta haluaa painottaa tuntemattomuutta mahdollisuutena erityisesti nykyisessä tilanteessa, kun mm. koronavirus-epidemian jälkeen kestävän kehityksen taloudellisen, sosiaalisen ja kulttuurillisen näkökulman rinnalle on paikkansa vakiinnuttanut matkailun turvallisuus sen kaikissa muodoissaan. Keski-Pohjanmaan matkailumahdollisuudet nojaavat koettuun hyvinvointiin, jossa kärkinä ovat maakunnan vahvuudet: elävä kulttuuriperintö ja luonnon monimuotoisuus. Kaustisen kunta esittää kestävän kehityksen laaja-alaisuuden huomioimista esimerkiksi lisäämällä sivun 14 matkailun perusmääritelmien listauksen kohtaan kolme myös kestävän kehityksen sosiaalisen ja kulttuurillisen näkökulman jo mainitun luonnon rinnalle.

Pidämme toimijoiden yhteistyön rakenteiden vahvistamista hyvänä lähtö-

kohtana ja välttämättömänä työkaluna strategian käyttöönotossa. Tärkeää olisi, että kaikki, joiden toiminta jollakin tavalla kohdistuu matkailuun tai voivat hyötyä matkailusta, kartoitettaisiin ja pyydetäisiin mukaan kehittämistyöhön. Yhtenä konkreettisenä yhteistyön muotona voisi olla eri yrittäjien palveluista koostuvat majoitus- ja elämispaketit niin yksittäisille kuluttajille kuin liike- ja työelämän käyttöön. Esimerkiksi Kaustisen kansanmusiikkijuhlien aikaan on totuttu tekemään yhteistyötä niin, että juhlista ovat hyötäneet esim. majoitusliikkeet myös Kaustisen ulkopuolella. Yöpymisen yhteyteen yhdistettäväksi palveluksi sopii esim. konsertti, teatteri, luontokohteessa käynti, eväspaketti, risteily, opastettu kunta-/kaupunkikierto. Elämysellisyttä voidaan tuottaa vaikkapa tuomalla kulttuuriesitys luontoon ruokailun yhteyteen. Kaustisen Kansantaiteenkeskuksessa on hyvä konserttisali, jossa konserttikäynti voisi olla yksi elämispaketin käyntikohde ympäri vuoden.

Strategisessa suunnittelussa on tärkeää tunnistaa muuttuvat olosuhteet ja niiden tuomat mahdollisuudet. Koronavirusepidemian myötä karavaanarimatkailu on kaikenikäiseltä jäsenistöltään kasvava ryhmä, jolle alueella on jo olemassa majoitustarjontaa ja joka matkailumuotona on turvallinen ja monenlaiseen liikkumiseen toimiva.

Koska kyse on Keski-Pohjanmaan matkailustrategiasta pidämme kaikkien sen alueen kuntien mainitsemista strategiassa tärkeänä. Tavoittava markkinointi esim. visitkeskipohjanmaa-sivustolla nostaa alueen tunnettuuden uudelle tasolle. Merkittäviä ovat kuitenkin jokaisen matkailijan myönteiset, innostuneet ja kohdetta suosittelevat kokemukset, joita jokaisessa asiakas-kontaktissa voidaan tuottaa. Keskipohjalaisen matkailubrändin ollessa rakentumassa, voitaisiin siinä vahvasti hyödyntää musiikin ja kulttuurin Kaustinen-mielikuvia, jotka ovat jo vakiintuneet käsitteiksi.

Päätös

Kunnanhallitus hyväksyy lausunnon ja täydentää sitä seuraavilla huomioilla:

- luontomatkailun mahdollisuus
- kalatusmatkailun mahdollisuus.

Pöytäkirjaan merkittiin, että Kai-Eerik Känsälä poistui Teams-kokouksesta klo 18.03 - 18.13 väliseksi ajaksi esteellisenä (palvelussuhdejäävi) ja hänet kutsuttiin puhelimitse takaisin kokoukseen klo 18.13 asian käsittelyn päätyttyä. Hän on osallistunut suunnitelman valmisteluun.
